

ANG Kuwento Ni Anas

ITO ay hindi bagong tuklas, kundi isang pag-uulit na lamang sa mga tala sa pranses, ingles at kastila hinggil sa natuklasang kauna-unahang kuwento sa daigdig.

Tinatanggap ng katauhan na kung ibig mong makatuklas ng mga matatandang kasulatan ay tumungo ka sa Ehipto. Tangi sa mga Piramide, piping saksi ng maraming salin ng mga tao, ng kapangyarihan ng mga paraon at nang sibilisasyon noong panahon pa ng mga unang tao, may kulang-kulang sa apat na libung taon na ngayon, ay makikita mo rin ang maraming libingan ng mga maharlikang tao na, ang bawa't isa ay isang kasaysayan na, at ang bawa't isa ay isang tanging karunungan at sibilisasyon. Kung makapagsasalita lamang ang mga bato ng mga Piramide, ng mga mala-palasyong libingan ng mga paraon, na unti-unting tinalo ng hindi mapagpasubaling panahon at ngayon ay wala nang nalalabi pa kundi ang mga watak-watak na bato at mga ilan-ilang haligi na waring nakikipaglaban sa panahon.

Matangi sa mga Piramide ay wala nang malaking palatandaang natitira sa panahon ito ng kasaganaan ang kapangyarihan ng mga hari ng Ehipto. Marami pa ang mga Pyramideng nakatayo, nguni't tatlo lamang ang pinakamalaki sa Gizeh, at may pamagat na Cheops, Sefren at Nicerines. Ang Cheops ay may 146 metro ang taas, at 232 naman ang lapad sa ibaba.

Hindi ang mga Piramide at iba pang katangian ng Ehipto ang paksa ng maikling pagsasalaysay na ito, kundi ang kauna-unahang kuwento sa daigdig na nasusulat at hangga ngayon ay nakatago sa aklatan sa Londres.

Ipinalalagay ng mga tatlong dalubhasa tungkol sa mga bagay-bagay sa Ehipto na ang kuwentong ito ay may tatlong libu't dalawang daan taon ang gulang, at nasusulat sa isang papel na kung tawagin ay Papyro. Ang nakatuklas ay si Mrs. D'Orbiney, isang babaing mayaman na taga Inglatera. Natuklasan niya nang siya'y maglakbay sa Italya noong taong 1852, at nang siya'y magbalik sa Londres ay pinasuri niya sa mga ilang dalubhasa. Dinala niya pagkatapos sa Paris upang ipasuri kay Biskonde De Rouge, tagapangasiwa ng mga kalipunan ng mga bagay-bagay tungkol sa Ehipto sa Museo ng Paris.

Pagkatapos ng isang mahigpit na pag-aaral, ang Papyrong dala ni Mrs. D'Orbiney ay pinasyahang naglalaman ng isang kuwento na sinulat ng isang eskriba na nagangalang Anas, kapanahon ni Moises, ang tinatawag na mambabatas ng bayang ebreo, may mahigit sa tatlong libung taon na ngayon ang lumilipas. Sinulat ni Anas ang kuwento *in usum Delphini* para kay Prinsipe Seti Merneftah, anak ni Paraon Ramse Miamo. Dahil sa kabantugan ni Anas sa pagka-manunulat ng mga kuwento, ang kanyang sinulat para sa Prinsipe ay naging tanyag at kinilalang pinakamaganda sa lahat ng kuwento noong panahong yaon; at masasabing tangi sa Biblia, ang kuwento ni Anas ay siyang tagapagpahayag sa kultura at literatura ng mga ehipsiyo sa unang panahon.

Mayroong nag-aakalang ang kuwento ni Anas ay binasa rin ni Moises, pagka't ang dalawang ito ay matalik na magkaibiganat laging nagtatanungan sa kanilang mga gawain. Sa ayos ng pagkakasulat ay walang pinag-ibhan sa Biblia, ang bawa't talata ay may kanyang bilang, at nabubuo sa labinsiyam na mukha. Sa dakong huli, parang paunawa ng nagsalin ng mga pangalan, nina Kagabu, eskriba ng Paraon (ang unang manunulat sa panahon yaon) Horu y Meremapu, kapuwa eskriba rin (dalawa pang maningning na bituin na namumukod sa kalipunan ng mga manunulat sa panahong yaon). Utang ang pagkakasulat ng kuwentong ito kay esgriba Anas, na siyang nagtatago sa balumbon. Iligtas nawa ni diyos Thoth sa kasiraan ang lahat ng salitang nasusulat sa balumbong ito."

Ang mga katibayan hinggil sa katandaan at katunayan ng lahat ng nilalaman at lupang pinanggalingan ng kuwento ay hindi maaaring pag-alinlanganan. Walangng ilog. Nagwika ang kapatid na

pagbabagong ginawa sa nilalaman at ayos. Madilaw na lamang ang papel dahil sa katagalan ng panahon ng pagkakatago. Maaaring makita nguni't ipinagbabawal na hipuin sa AklatangBritaniko.

* * *

Ano ang nilalaman ng kuwento? Basahin natin:

"May dalawang magkapatid, si Anopu at Batau. Si Anopu ay may asawa. Si Batau, bata kay Anopu, ay nakatira sa bahay nito. Isang araw, habang ang magkapatid ay bumubungkal ng lupa sa kanilang bukirin, si Anopu ay inutusan si Batau upang kunin sa kanilang bahay ang isang kagamitan sa lupa. Kinagabihan, umuwi ang dalawang magkapatid. Inabutan ni Anopu ang kanyang asawa na umiiyak at may sugat. Sinabi ng asawa na siya'y nilapastangan ng kanyang kapatid na si Batau nang ito'y umuwi upang kumuha ng isang asarol. Nagalit si Anopu at hinasa ang kanyang itak at naghanda sa pagpatay sa kanyang kapatid sa sandaling itoy' magbalik na galing sa bukid. Dumating si Batau, nguni't nang siya'y papasok na, ang isa sa kanilang baka ay nagsalita at sinabing mag-ingat ka, sapagka't papatayin ka ng iyong kapatid. Nang marinig ang salita ng baka, si Batau ay tumalilis at biglang tumakbong palayo sa kanilang bahay. Hinabol siya ni Anopu. Si Batau, habang tumatakbo ay tumatawag kay diyos Araw, si Harmachis, at sinabing: "Banal na Diyos, ikaw lamang ang nakababatid sa kasinungalingan at katotohanan. Si diyos Araw ay huminto, at nang marinig ang tawag ni Batau ay biglang ninais niya na bumuka ang lupa at isang malaking ilog ang pumagitna sa magkapatid na naghahabulan. Ang ilog ay punong buwaya. Nakatayo ang magkapatid sa magkabilang pampang aring pag-alinlanganan. Walangng ilog. Nagwika ang kapatid na

bunso: Maghintay kang muling lumitaw ang lupa at sumikat ang araw. Magtatapat ako sa iyo upang malaman mo ang katotohanan, sapagka't kailan man ay hindi kita nilapastangan. Dumating ang kinabukasan at sumikat ang araw. Wika ni Batau sa kanyang kapatid na matanda: "Bakit mo ako hinahabol at tangkang patayin gayong wala akong kasalanang nagagawa sa iyo? Pagkatapos magpaliwanag, si Anopu ay umuwi, nguni't hindi rin mapalagay, sapagka't ang balaraw ng pag-aalinlangan ay nakatarak na sa kanyang dibdib. Ang asawa ni Anopu ay hindi tapat sa kanya. Isang kasinungalingan ang kanyang paratang laban sa kanyang bayaw. Pinatay ni Anopu ang kanyang asawa at ang mga diyos Harmachis at Chnum ay nag-usap. Pinauwi nila si Batau at sinabi nilang namatay na ang asawa ng kanyang kanyang kapatid. Si Batau ay nag-asawa. Nguni't ang asawa nito ay hindi rin maaaring pagkatiwalaan. Pagkatapos ng ilang panahon ay umalis ang babai at tumungo sa palasyo ng Hari at hinihingi rito na patayin ang kanyang asawang si Batau. Nang ito'y amatay, ang halo ni Batau ay nakisama sa Hari at nagluwal ng isang anak na lalaki na itinalagang Hari ng Etiopia."

Ang pagsasalaysay ni Anas sa kanyang kuwento ay kauri ng pangkaraniwang salaysayin sa Biblia. Maiikli ang pangungusap, at tuwina'y namamagitan ang mga diyos ng mitolohiya ng mga ehipsiyo. Ang lupa, ibong tubig, langit, mga halaman, ang araw ay binibigyan nila ng pananalita at waring nakikialam sa buhay ng mga tao.

"Sa palagay ni Mr. Brugsch, si eskriba Anas ay kapanahon ni Moises. Kagila-gilalas ang pagkakaawangki ng pagsasalaysay ng kuwento at ang Henesis ng Biblia. Ang ayos ng pagsulat ni Moises ay katulad ng ayos ng kuwento ni Anas. Ang palagay na ang kasulatan ni Anas ay nagdaan sa matang mapanuri at pinag-ukulan ng pansin ng isipang matalino ni Moises ay hindi pinag-aalinlanganan ng mga dalubhasang ehiptologo sa Inglatera at Pransiya. Isa pang pangyayaring nagpapatibay sa palagay na si Anas ay kaibigan ni Moises ay ang pangyayaring sina Moises. Anas at Kagabu ay nag-aral sa isang paaralan at sa isang guro lamang, at magkasabay sa isang panahon.

Ni Cirilo Bognot

I L A N G - I L A N G